

V létě roku 2009 jsem ke svému údivu našel v jednom knihkupectví v Augsburgu knihu dávných pověstí z Nížkého Jeseníku. Napsal ji a vydal na sklonku 19. století učitel Josef Ullrich a obsahuje téměř 500 krátkých či delších pověstí oblasti Nížkého Jeseníku od Osoblahy až po Nový Jičín....

Ve spolupráci s www.bruntal.net

Vlastnil jsem kdysi ono původní vydání a přišel o ně častým půjčováním. Ale to co jsem viděl v augsburgském knihkupectví, to byl nově vydaný reprint knihy VOLKSFAGEN AUS DEM GESENKE. Kniha vyšla v původní úpravě s krásnou kresbou na titulní straně, v pevné vazbě a s bytelnou obálkou. Do tohoto textu jsem vybral jednu z kreseb týkající se Bruntálu. I text tištěný švabachem zůstal stejný, včetně reprodukcí fotografií měst Nížkého Jeseníku a některých kreseb. Nový vydavatel nepovažoval za nutné k vydání cokoli dodat. To je dobře. A tak jsem si knihu koupil a mám ji znovu. Její vydání je nesporným kulturním činem hodným úcty. Jelikož vyšla v nezměněné úpravě, nemá jinou vypovídací hodnotu než tu, kterou měla před více než 110 lety. Jednu přidanou hodnotu však má - našel se někdo, kdo vydání knihy zaplatil. Vydání knihy pověstí o naší oblasti v Německu, to není žádný ekonomický úspěch, bez masivní dotace by nebylo lze knihu vydat. Uvážíme-li navíc, že dávné pověsti a báje jsou naprosto apolitické, jde jednoznačně o podporu kulturního dědictví, které je společné dějinám Čechů a Němců. Takový čin bychom si přáli více. Učitel Ullrich sbíral své pověsti u místních písmáků, starých lidí i ze starší literatury. Jejich množství, předtím existující většinou pouze v ústním podání, svědčí pěkném vztahu místních obyvatel k místu jejich žití. A není třeba si zakrývat, že jde o ty občany, které dnes zařazujeme do velmi problematické množiny nazývané „sudetští Němci“. „Jejich“ pověsti jsou i našimi pověstmi, neboť se týkají míst, která se vzhledově po staletí nezměnila. A to jestli se změní lidé a najdou k sobě cesty, to je přece v podstatě obsahem poselství každé pověsti. Jako následujícímu vyprávění o zakleté hradní paní, které připojuji.

ZAKLETÁ HRADNÍ PANNA Z LUGSLANDU

Na výšině mezi Vraclávkem a Burkvízem, na hranici Hošťálkovského a Albrechtického panství, stával ve středověku hrad Lugsland. Jeho název byl odvozen od jeho polohy, která umožňovala daleký výhled. Původně se prý jmenoval Lug ins Land - tedy „Pohled do krajiny.“ Ještě dnes

Jak mlynář o zlatý poklad přišel ...

Wpisal Petr Anderle

Wtorek, 23. Wrzesień 2014 00:00

zde můžeme najít staré hradní příkopy, valy a zbytky zdí. Hrad prý stál již v době vpádu Tatarů do Slezska v roce 1241. Tatarský kouzelník, který táhl spolu s vojskem, hrad, jenž se nepodařilo Tatarům dobýt, začaroval. Po kouzelníkově kletbě začaly hradní zdi prskat a obytná budova se všemi jejími obyvateli i poklady se propadly do země. V té době byla majitelkou hradu mladá a krásná dívka. Po katastrofě, která hrad postihla se vyprávělo, že ve zříceninách straší, a tak se lidé dlouho tomuto místu vyhýbali.

Jednou se tudy vracel ze světa domů mladý mlynářský syn. Byl horký letní den a mlynáře trápila žízeň. Vzpomněl si na pustý hrad a rozhodl se najít zdejší studnu a napít se. Přešel valy a dostal se křovinami a lesem na zarostlé hradní nádvoří. V té chvíli uslyšel zvonit poledne z kostela v Opavici. Mlynář se rozhlížel a hledal studnu, když tu najednou spatřil na trávě rozložené čistě vyprané prádlo. Mlynáře v první chvíli napadlo, že zde mají lupiči rozložený svůj poslední lup. Proto se raději chtěl dát na útěk. Tu však za sebou uslyšel jemný hlas, který mu říkal: „Neboj se a zůstaň.“ Ohlédl se a za sebou uviděl stát neobyčejně krásnou dívku. V jedné ruce držela stříbrnou konvičku s vodou a ve druhé křišťálový pohár. Nalila do něj vodu a podala jej mlynáři, aby se napil. Když jí s díky pohár vracel, prosila ho: „Je ve tvé moci vysvobodit mne z dávné kletby. Před mnoha staletími jsem byla paní tohoto hradu. Pro mou pýchu a domýšlivost mne však jeden kouzelník začaroval a vysvobodit mne může jen mlynář, který se narodil v neděli a jemuž je právě 24 let, takový, který nikdy nikomu nevzal ani zrnko obilí. Ty všechno to, co je v kletbě obsaženo splňuješ. Prosím tě pomoz mi zbavit se jednou pro vždy té kouzelníkovy kletby. Příklad sem znovu přesně za 8 dnů, o půlnoci ze soboty na neděli. Najdeš mne tu v podobě hrozného hada, který bude mít v hubě svazek zlatých klíčů. Ty klíče mi seber. Neboj se, nic se ti nestane. Odměnou ti bude vědomí, že jsi pomohl zakleté osobě v klidu odpočívat a těmi klíči si odemkneš vchod do podzemí, kde najdeš zmizelé hradní poklady. Jen se nedej ničím odradit. Nepomůžeš-li mi, budu zde musit zase stovky let čekat na jiného zachránce.“ Mlynář se tak polekal, že upadl do mdlob. Když se probudil, ležel na nádvoří starého hradu sám, dívka, prádlo, všechno zmizelo.

Když přišel domů do Albrechtic, svěřil se se vším co zažil, svému otci. Řekl mu také, že se rozhodl dívku zachránit. Otec s ním zašel za farářem, který jim však poradil, že rozum i víra nám radí, abychom nevěřili různým čárám a pověstem o zmizelých lidech. „Spal jsi a měl jsi živý sen, to se někdy stává. To není nic nevysvětlitelného.“ Řekl mu farář. Čím víc se sobotní večer přibližoval, tím víc to mladého mlynáře nutilo vydat se na hrad. Večer se oblékl, osedlal si koně a chtěl vyjet. Otec jej však tak dlouho přemlouval, až nakonec zůstal doma. V noci se však strhla obrovská bouře, blýskalo se a ze všech stran se valily nekonečné proudy vody. Mladému mlynáři se najednou ve spánku zjevila krásná hradní paní a řekla mu: „Škoda, že jsi nepřišel, škoda, že jsi mi nepomohl. Teď budu muset zase celá staletí čekat na své vysvobození. Ale ty také špatně skončíš! Do roka a do dne zemřeš.“ Od toho dne se mladý mlynář k nepoznání změnil. Byl vážný a smutný, pořád jako by duchem nepřítomný. Na podzim onemocněl a brzy zemřel.

Poznámka: Požadavek na vysvobození zakletých a začarovaných osob najdeme v mnoha slezských pověstech. Často se v nich také vyskytují postavy bílé paní nebo je v nich řeč o pokladech. Hrad na místě zříceniny Lugslandu prý stával již za panování knížete Břetislava (1037 - 1055) a měl být součástí systému opevněných míst, budovaných knížetem jako obranu hranic proti Polákům. Tato pověst s mnoha dalšími je otištěna v publikaci TOULKY NAŠÍ

Jak mlynář o zlatý poklad přišel ...

Wpisal Petr Anderle

Wtorek, 23. Wrzesień 2014 00:00

MINULOSTÍ, která vychází v těchto dnech jako 4-5 číslo 1. ročníku Bruntálské vlastivědné knihovničky, vydávané od roku 2005 nakladatelstvím Moravská expedice ®. Garantem je Obecní úřad v Třemešné a její obsah je věnován převážně Osoblažsku.